

การประเมินโครงการความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระหว่างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย กับ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต :
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย

ปี พ.ศ. 2549-2551

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย

กิตติกรรมประกาศ

การประเมินโครงการความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระหว่างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต : หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย ได้รับความร่วมมือ สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัยนับแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นกระบวนการวิจัย ไม่ว่าจะเป็นการ การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม และการตรวจสอบเอกสารจากผู้บริหาร อาจารย์ เจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น รวมถึงการให้ความร่วมมือในการทำงานวิจัยของคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ ของสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะผู้ประเมินมีความซาบซึ้งในความอนุเคราะห์ของที่ปรึกษา คณะกรรมการ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ทุกท่านที่กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำ และช่วยเหลือในด้านต่างๆ ตลอดการทำงานวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณในความกรุณาของทุกท่าน มา ณ ที่นี้

คณะผู้ประเมิน
วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2552

สารบัญ

หน้า

บทที่

1	บทนำ	
	ภูมิหลัง.....	1
	วัตถุประสงค์	2
	ขอบเขตการประเมิน	2
	กลุ่มเป้าหมาย/แหล่งข้อมูล.....	2
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
2	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
	ความเป็นมาของโครงการ	5
	การบริหารจัดการ โครงการและการนิเทศติดตามผล.....	10
	ครุศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SCHOOL BASED TEACHER EDUCATION).....	13
	แนวคิดในการกำหนดตัวบ่งชี้ทางการศึกษา.....	19
	การพัฒนาตัวบ่งชี้ทางการศึกษา.....	19
	ลักษณะของตัวบ่งชี้ที่ดี.....	25
	การตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้.....	26
	แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ	27
	แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร.....	28
	รูปแบบการประเมินหลักสูตร.....	29
	แนวคิดเรื่องการติดตามผล.....	30
	วิธีการติดตามผล.....	31
	กรอบความคิดในการประเมิน	31
	รูปแบบการประเมิน.....	32
3	วิธีดำเนินการวิจัย	
	การกำหนดวัตถุประสงค์และประเด็นในการประเมิน.....	34
	การกำหนดแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ	36
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
	การวิเคราะห์ข้อมูล	38

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
4 ผลการประเมิน	
การประเมินบริบท.....	40
การประเมินปัจจัยเบื้องต้น.....	42
การประเมินกระบวนการ.....	48
การประเมินผลผลิต.....	61
การประเมินผลกระทบ.....	74
การประเมินความยั่งยืน.....	75
การประเมินความสามารถในการขยายผล.....	76
5 สรุป และข้อเสนอแนะ	
ผลการประเมิน.....	79
ข้อเสนอแนะ.....	92
บรรณานุกรม.....	96
ภาคผนวก	
คณะกรรมการ โครงการวิจัย.....	100
คณะกรรมการดำเนินงานฝ่ายสนับสนุนโครงการงานวิจัย.....	101
คณะผู้เชี่ยวชาญสร้างเครื่องมือโครงการวิจัย.....	102
แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร.....	103
แบบสอบถาม/สัมภาษณ์ผู้สอนหลัก/ผู้สอนเสริม.....	104
แบบสัมภาษณ์ประชาชน/ผู้นำชุมชน.....	109
แบบสอบถามความเห็นต่อการเข้าร่วมโครงการ (สำหรับคณะทำงาน).....	110
แบบสอบถาม/สัมภาษณ์คณะกรรมการโครงการ.....	114
แบบสอบถามความเห็นต่อการเข้าร่วมโครงการ (สำหรับนักศึกษา).....	116
แบบสอบถามความเห็นต่อการเข้าร่วมโครงการ (สำหรับบัณฑิต).....	124
แบบสอบถาม/สัมภาษณ์อาจารย์นิเทศก์.....	132

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

4.1	ค่าเฉลี่ย ความบ่ายเบนมาตรฐานความเห็นของเจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติงานประจำศูนย์การศึกษาที่มีต่อการบริหารจัดการ โครงการ.....	56
4.2	ค่าเฉลี่ย ความบ่ายเบนมาตรฐานความเห็นของเจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติงานประจำศูนย์การศึกษาที่มีต่อการบริหารจัดการด้านหลักสูตร กระบวนการเรียน การสอน.....	58
4.3	การเปรียบเทียบสัถยภาพของผู้สำเร็จการศึกษาก่อน และหลังเข้าร่วมโครงการ.....	62
4.4	ค่าเฉลี่ยและความบ่ายเบนมาตรฐานความคิดเห็นต่อครูปฐมว้ยของผู้สำเร็จการศึกษา.....	66
4.5	ค่าเฉลี่ยและความบ่ายเบนมาตรฐานความรู้สึกต่อสิ่งที่ได้รับ จากการเข้าร่วมโครงการของผู้สำเร็จการศึกษา.....	67
4.6	การเปรียบเทียบสัถยภาพของนักศึกษาก่อน และหลังเข้าร่วมโครงการ.....	68
4.7	ค่าเฉลี่ยและความบ่ายเบนมาตรฐานความคิดเห็นต่อครูปฐมว้ยของนักศึกษา.....	72
4.8	ค่าเฉลี่ยและความบ่ายเบนมาตรฐานความรู้สึกต่อสิ่งที่ได้รับ จากการเข้าร่วมโครงการของนักศึกษา.....	73

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นประเด็นเร่งด่วนอย่างหนึ่งในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาให้ไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้นำชุมชนและผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นยุทธศาสตร์หลักในการสร้างกลไก และเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญยิ่งในการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทและภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งในการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น และชุมชน โดยเฉพาะการพัฒนาการศึกษาในส่วนของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย บุคลากรทางการศึกษาซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ ผู้ดูแลเด็กเล็ก ครู จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้เกิดสมรรถนะในด้านการปฏิบัติงานให้ได้ตามมาตรฐานหลักสูตร และมีความมั่นคงในวิชาชีพ

หน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของมหาวิทยาลัย คือ ประสานความร่วมมือ และช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ และมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จึงได้จัดทำโครงการความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น เพื่อรองรับการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาสำหรับบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เพื่อการบริการวิชาการในการพัฒนาสังคมในส่วนของท้องถิ่น และชุมชนให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้
3. เพื่อสร้างเครือข่ายในการบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ในการสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการและวิชาชีพครูให้เป็นตามมาตรฐานวิชาชีพ
4. เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการพัฒนาให้มีวุฒิการศึกษาสูงขึ้น ได้รับใบประกอบวิชาชีพ และเป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ความสามารถ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของชาติ

โครงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาดังกล่าว เป็นโครงการต่อเนื่อง และได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2549 และสามารถผลิตบัณฑิตรุ่นแรกได้ในปี 2550 จึงควรที่จะประเมินสัมฤทธิ์ผลของโครงการตลอดจนการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรคของโครงการเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการโครงการที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์การประเมิน ดังนี้

1. เพื่อประเมินประสิทธิผลของโครงการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพและความเหมาะสมของการบริหารจัดการโครงการ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ

การประเมินโครงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น :
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตการศึกษาปฐมวัย โดยความร่วมมือระหว่างกรมส่งเสริมการปกครอง
ท้องถิ่น กับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ และคุณภาพ
จากแหล่งข้อมูลทั้งแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ และปฐมภูมิประกอบกัน

ผลการประเมิน

การประเมินโครงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น :
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตการศึกษาปฐมวัย โดยความร่วมมือระหว่างกรมส่งเสริมการปกครอง
ท้องถิ่น กับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ และคุณภาพ
จากแหล่งข้อมูลทั้งแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ และปฐมภูมิประกอบกัน

การประเมินบริบท

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตการศึกษาปฐมวัยภาคปกติ 5 ปีการศึกษา ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนดุสิตใช้เป็นมาตรฐานในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในปัจจุบันเป็นหลักสูตรที่โครงการพัฒนา
บุคลากรทางการศึกษาดังกล่าวเลือกใช้โดยมุ่งผลิตครูการศึกษาปฐมวัยชั้นวิชาชีพ ที่ดำเนินชีวิตด้วย
ปัญญาสามารถบูรณาการความรู้ ทักษะ คุณธรรม และจริยธรรมไปจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียน
โดยผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนี้จะเป็นผู้ที่มีลักษณะการเป็นคนดี คนเก่ง เป็นครูดี และครูเก่ง
ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังนั้น มาตรฐานทางวิชาการที่จะเกิดขึ้นกับผลผลิตในด้านต่างๆ จึงมี
มาก และมีคุณภาพทางการศึกษาได้มาตรฐานตามที่กำหนด เช่นเดียวกับการจัดการศึกษาตาม
หลักสูตรนี้ในภาคปกติ 5 ปีการศึกษา แสดงว่าหลักการและเหตุผลในการจัดทำโครงการ จุดมุ่งหมาย
ของโครงการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเหมาะสม และสามารถปฏิบัติให้เกิดผลได้ อีกทั้งมี
คุณค่าต่อการพัฒนาประเทศ โดยที่โครงการความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระหว่างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กับ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตนี้ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2549 และสามารถผลิต
บัณฑิตรุ่นแรกได้ในปี 2550

การประเมินปัจจัยเบื้องต้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตได้กำหนดกลไกการบริหารจัดการโครงการ และกรอบการบริหารจัดการโครงการ ดังนี้

1. กลไกการบริหารจัดการโครงการความร่วมมือทางวิชาการ

โครงการความร่วมมือทางวิชาการมีกลไกการบริหารโครงการในระดับบริหารและจัดการโครงการดังนี้

กลไกระดับบริหาร (Administrative)

กลไกระดับการจัดการ (Management)

2. กรอบการบริหารจัดการโครงการ (Management framework)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตวางระบบการบริหารจัดการโครงการความร่วมมือทางวิชาการโดยใช้ทฤษฎีองค์กรสมัยใหม่ปัจจุบัน (Modern organization theory) โดยเน้นการวิเคราะห์องค์ประกอบในเชิงระบบ (Systems analysis of organization) ซึ่งมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และการป้อนกลับ (Feedback) ในโครงการนี้ได้ปรับเปลี่ยนผลผลิต (Output) เป็นผลลัพธ์ (Outcome) เพื่อให้สอดคล้องกับระบบมาตรฐานคุณภาพของโครงการ ผสานกับแนวคิดการบริหารจัดการใหม่ด้วยการสร้างจินตนาการใหม่ (Re-imagine) มีการดำเนินงานตามกรอบการบริหารจัดการโครงการดังนี้

1. ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมของโครงการ เป็นการเตรียมปัจจัยเบื้องต้น (Input) และการเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนการสอน (Process) โดยมีการเตรียมความพร้อมของปัจจัยนำเข้า ได้แก่

1.1 โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ของการบริหารจัดการโครงการ ประกอบด้วย

- การกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการโครงการ
- ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
- การวางมาตรฐานคุณภาพของโครงการ

1.2 การวางรากฐาน (Foundation) ของโครงการ

- ผู้นำหรือผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา
- บุคลากรประจำโครงการความร่วมมือทางวิชาการ

2. การเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนการสอน ได้แก่ การเตรียมหลักสูตร คณาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตร สถานที่การเรียนการสอน และสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน

การประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการพบว่าหลักสูตรมีมาตรฐานในโครงสร้าง และการพัฒนาสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย และมาตรฐานทางวิชาการ โดยเป็นหลักสูตร 5 ปีการศึกษา หรือ 10 ภาคเรียนของภาคปกติ แต่ในโครงการจัดให้มีการเรียนการสอน 3 ภาคเรียน ต่อปีการศึกษา เนื้อหาและหลักวิชา ยังคงเป็นไปตามปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งส่งผลให้คุณสมบัติของ

บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาแล้วไม่แตกต่างกับบัณฑิตจากภาคปกติแต่อย่างใด ทั้งนี้ในการจัดการเรียนการสอนตามโครงการความร่วมมือฯ ได้มุ่งเน้นให้เกิดการบูรณาการในเนื้อหารายวิชา และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยคำนึงถึงบริบทของแต่ละพื้นที่ และมาตรฐานทางวิชาการ

การประเมินกระบวนการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตบริหารจัดการโครงการความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบองค์กรเสมือนจริง ซึ่งจัดโครงสร้างการบริหารงานแบบเครือข่าย ประกอบด้วยองค์กรหลัก หรือมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กับหน่วยงานสาขา หรือศูนย์การศึกษา/ศูนย์ประสานงานวิชาการเป็นหน่วยงานที่กระจายตัวออกไปจากองค์กรหลัก และมีการบริหารจัดการตนเอง (Self management) โดยมีการจัดแบ่งบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบที่ชัดเจนระหว่างองค์กรหลักกับหน่วยงานสาขา ดังนี้

1. องค์กรหลัก หรือหน่วยงานกลาง ประกอบด้วย 3 หน่วยงาน คือ สำนักงานประสานงานกลางของโครงการความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน และศูนย์สอบถามข้อมูลกลาง

องค์กรหลักได้วางแผนการจัดการเรียนการสอนในหนึ่งปีการศึกษาของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัยเป็น 3 ภาคเรียน

การจัดการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติจริงในสถานศึกษาของตนเอง โดยจัดให้มีการใช้สถานศึกษาของนักศึกษาเป็นฐานของการเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติงาน (School based learning) นำความรู้ที่ได้จากการเรียนในแต่ละครั้งลงสู่การปฏิบัติจริง และเขียนผลงานออกมาตามใบงานที่เรียกว่า Portfolio ทั้งนี้รูปแบบการเรียนการสอนของหลักสูตร ได้มีการจัดแบ่งกลุ่มการเรียนการสอนออกเป็น 3 กลุ่ม ตามพื้นฐานการศึกษาเดิมของนักศึกษา

สำนักงานประสานงานกลางของโครงการความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนาระบบการจัดการสำหรับผู้ประสานงานโดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความสามารถใกล้เคียงกับระบบ Content Management System (CMS) ที่จัดการเกี่ยวกับข้อมูลที่ใช้ต้องการด้วย

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน และศูนย์สอบถามข้อมูลกลางมีการดำเนินงาน และให้บริการนักศึกษาตามสภาพปัญหาที่นักศึกษาสอบถามเข้ามา และแก้ไขปัญหาที่นักศึกษาประสบในขณะนั้นให้ลุล่วงไป

2. หน่วยงานสาขา หรือศูนย์การศึกษา 12 ศูนย์หลักมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานตามนโยบายและมาตรฐานการปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุ

วัตถุประสงค์ของโครงการ ประสานงานกับองค์กรหลัก และศูนย์ประสานงานวิชาการ รายงานผลการดำเนินงานให้หน่วยงานหลักรับทราบ รวมทั้งทำหน้าที่ในการสร้างความรู้ใหม่ที่ก่อประโยชน์ต่อโครงการ หรือผู้รับบริการ การบริหารจัดการเน้นความรวดเร็ว สามารถตัดสินใจได้อย่างอิสระ

ศูนย์การศึกษา/ศูนย์ประสานงานวิชาการหรือหน่วยงานสาขาขององค์กรหลักได้ดำเนินงานและพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อตอบสนองนโยบาย วัตถุประสงค์ของโครงการตลอดจนตอบสนองความต้องการ และความพึงพอใจของผู้รับบริการ ดังนี้

1. การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการทั่วไป แต่ละศูนย์การศึกษา/ศูนย์ประสานงานวิชาการได้มีการจัดประชุมที่งานทั้งก่อน และหลังการจัดการเรียนการสอน ประมาณเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อประเมินสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น และ/หรือคาดว่าจะเกิดเพื่อปรึกษาหารือแก้ไขปัญหาร่วมกัน

2. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก

ศูนย์การศึกษา/ศูนย์ประสานงานวิชาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก โดยการมอบหมายให้นักศึกษาทำโครงการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเด็กปฐมวัย จัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาไปทดลองปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ส่งเสริมให้นักศึกษาทดลองนำความรู้ไปพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก

3. การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และบริการด้านวิชาการแก่ชุมชน

ศูนย์การศึกษา/ศูนย์ประสานงานวิชาการได้มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน และสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งส่งเสริมให้นักศึกษาจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนด้วย

4. การสร้างความรู้/นวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโครงการ/ผู้รับบริการ

ศูนย์การศึกษา/ศูนย์ประสานงานวิชาการได้ส่งเสริมให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผสมผสานสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้ได้จริง รวมทั้งส่งเสริมให้นักศึกษาในโครงการได้สร้างสรรค์สร้างนวัตกรรม สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย จัดโครงการเรียนรู้ในรูปแบบที่สามารถต่อยอดความรู้ในการคิดพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และองค์กร

การบริหารจัดการหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยใช้รูปแบบครุศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่มีแนวคิดหลักในการพัฒนาครู โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Teacher Development) แห่งการเรียนรู้และพัฒนาตนเองโดยไม่เสียเวลาในการปฏิบัติงานเป็นนวัตกรรมในการผลิตบัณฑิตทางการศึกษาในรูปแบบที่หลอมรวมการศึกษาเล่าเรียน และการทำงานเข้าด้วยกันในลักษณะที่เรียกว่า Work Study รวมทั้งหลักการจัดการเรียนรู้ใน 3 กรอบแนวคิด ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integration Based Approach) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Approach) และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ (Project Based Approach)

ผู้สอนหลัก/ผู้สอนเสริม และอาจารย์นิเทศก์ มีการประเมินร่วมกับผู้ประสานงาน และผู้เรียนทุกครั้งที่มีการสอนหลังจากสิ้นสุดการบรรยาย หรือการนิเทศเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับเอกสารและการเรียนการสอนในครั้งต่อไป รวมถึงมีการประเมินร่วมกับผู้ประสานงานเกี่ยวกับการนิเทศทุกครั้ง มีการกำหนดแนวทางการนิเทศร่วมกันก่อนการนิเทศครั้งต่อไป และนำเสนอต่อมหาวิทยาลัย

การให้ความช่วยเหลือผู้เรียนส่วนใหญ่ผู้สอนจะใช้การติดต่อทางโทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต จดหมาย หรือการเยี่ยม เมื่อมีเวลา โดยการให้ความช่วยเหลือมีหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการให้คำปรึกษาทางวิชาการ และการนำความรู้ต่างๆ ไปปรับใช้ในการทำงาน

การประเมินของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานประจำศูนย์การศึกษาทั้ง 12 ศูนย์ จำนวน 55 คน พบว่า ศูนย์ศึกษามีหลักการ และวิธีการบริหาร โครงการ โดยทั่วไป ตามดัชนีของคุณภาพการจัดการศึกษาที่ประยุกต์จาก Baldrige National Quality Program (2005) ในเรื่องคุณค่าหลัก และแนวคิดเกี่ยวกับผลการดำเนินงานที่เลิศด้านการศึกษา ด้านการนำองค์กรอย่างมีวิสัยทัศน์ การศึกษาแบบเน้นการเรียนรู้ การเรียนรู้ขององค์กรและของแต่ละบุคคล และการเห็นคุณค่าของคณาจารย์ บุคลากร และพันธมิตรในระดับมาก หรือประมาณร้อยละ 61 – 80 และเห็นว่าการบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียน การสอน ตลอดจนสื่อที่ใช้จริงในการดำเนินกิจกรรมในระดับมาก หรือประมาณร้อยละ 61 – 80 ทุกรายการ

อาจารย์ผู้สอนหลักทั้งหมดมีคุณสมบัติทางวิชาการตรงตามที่โครงการต้องการ มีการติดต่อประสานงานเพื่อเข้าร่วมโครงการกับอาจารย์เหล่านี้ก่อนดำเนินการเรียนการสอน ไม่น้อยกว่า 15 วัน โดยระหว่างการติดต่อประสานงานนั้น ได้มีการทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของโครงการ วัตถุประสงค์ของการบรรยาย หรือดำเนินกิจกรรม รายละเอียดของเนื้อหา ความยากง่าย หรือความลึกซึ้งของเนื้อหา พื้นฐานของผู้เรียน ระยะเวลาที่ใช้ในการบรรยาย และเอกสารประกอบการบรรยาย สื่อ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกในการบรรยาย สภาพแวดล้อม หรือลักษณะของห้องบรรยาย จำนวนผู้เรียนที่เข้ารับฟังการบรรยาย จึงไม่พบปัญหาในระหว่างการดำเนินการเรียนการสอนทั้งในด้านลักษณะพื้นฐานของผู้เรียน เนื้อหาของบทเรียน จำนวนผู้เรียนในห้องเรียน บรรยากาศทางวิชาการในห้องเรียนและนอกห้องเรียน สื่อ/สิ่งอำนวยความสะดวก เวลาที่ใช้ในการบรรยาย การติดต่อประสานงานทั่วไป ความร่วมมือระหว่างศูนย์กับมหาวิทยาลัย

อาจารย์นิเทศก์ทั้งหมดมีคุณสมบัติทางวิชาการตรงตามที่โครงการต้องการ รับผิดชอบนิเทศนักศึกษาจำนวนไม่น้อยกว่า 20 คนในแต่ละภาคเรียน มีบางรายรับผิดชอบนิเทศมากกว่า 60 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่มากเกินกว่าจะดูแลได้อย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ สิ่งทีนิเทศให้กับนักศึกษา ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ อาหารและอนามัย การบริหารจัดการศึกษา และนวัตกรรมการศึกษา ปฐมวัย ตลอดจนรูปแบบการเรียนการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้โดยการฝึกสมอง และการสร้างโครงการ โดยมีอิสระทางวิชาการค่อนข้างมาก

อาจารย์ผู้สอน และอาจารย์นิเทศก์ต่างเห็นว่าบทบาทของตนเองในโครงการร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนในการส่งเสริม หรือสนับสนุน ให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

การประเมินผลผลิต

ข้อมูลจาก [Http://www.Dusitcenter.org](http://www.Dusitcenter.org) เข้าถึงเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2552 ให้ความละเอียดเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ 75 จังหวัด (เว้นกรุงเทพมหานคร) มีจำนวน 17,852 ศูนย์ ใน 974 อำเภอ จังหวัดที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน้อยที่สุดจำนวน 38 ศูนย์ จังหวัดที่มีมากที่สุดจำนวน 803 ศูนย์ จำนวนผู้ดูแลเด็กเล็กทั้งหมด 34,457 คน และจำนวนเด็กเล็กทั้งหมด 672,666 คน อัตราส่วนระหว่างจำนวนผู้ดูแลเด็กเล็กกับจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็น 1.9301 อัตราส่วนระหว่างจำนวนผู้ดูแลเด็กเล็กกับจำนวนเด็กเล็กเป็น 19.5219 จำนวนผู้ดูแลเด็กเล็กที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระหว่างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตแล้ว 3 รุ่น จำนวน 16,061 คน คิดเป็นร้อยละ 46.6117

การประเมินศักยภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามโครงการความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระหว่างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 161 คน พบว่า บัณฑิตประเมินศักยภาพ / สมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานผู้ดูแลเด็กปฐมวัย 4 ด้าน ได้แก่ ความรู้ด้านการศึกษาปฐมวัย ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู ทักษะในการปฏิบัติงาน และด้านบุคลิกภาพก่อนเข้าร่วมโครงการในระดับเพียงพอต่อการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.71 - 3.36 จากเกณฑ์การประเมิน 1 – 5 ระดับคะแนน และประเมินศักยภาพในภาวะปัจจุบันหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วอยู่ในระดับสามารถปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ตั้งแต่ 4.00 ขึ้นไปเกือบทุกรายการ และเมื่อทดสอบนัยสำคัญของการเปลี่ยนแปลงแล้ว พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติทุกรายการ แสดงว่าโครงการส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอย่างแท้จริง เมื่อสอบถามเจตคติต่อครูปฐมวัยแล้วพบว่า มีเจตคติที่ดีต่อเด็กปฐมวัย และอาชีพครูปฐมวัยในทางบวกค่อนข้างสูง นอกจากนี้ยังพบว่าความรู้สึกต่อสิ่งที่ได้รับจากโครงการในด้านการศึกษา และพัฒนาความสามารถทางการจัดการศึกษาปฐมวัย ความสามารถในการพัฒนาตน ทั้งในด้านกระบวนการคิด การทำงานเป็นทีม สำนึกในด้านคุณธรรม จริยธรรม และสุนทรียภาพในทางที่ดีในระดับสูง ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับผลการประเมินกับกลุ่มนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 392 คนที่ให้ผลการประเมินในทำนองเดียวกันทุกประเด็นการประเมิน

การประเมินผลกระทบ

กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากผลผลิตของโครงการ ได้แก่ สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ปกครองเด็กเล็กในแต่ละชุมชนที่บันทึกปฏิบัติงาน จำนวน 397 คน เห็นว่า การศึกษาปฐมวัยของชุมชน และโครงการเป็นเรื่องที่สำคัญ ปัจจุบันมีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม และควรส่งเสริมพัฒนาต่อไป ถึงร้อยละ 75.06 และร้อยละ 8.31 เห็นว่ายังไม่ดีเท่าที่ควร ต้องมีการพัฒนาอีกมาก เพื่อให้ได้มาตรฐาน ผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลเด็กเพิ่มมากขึ้น ทำให้เด็กได้รับการพัฒนาในทุกด้าน ร้อยละ 85.39 มีบางคนเห็นว่าประชาชนในชุมชนให้ความร่วมมือ และให้ความไว้วางใจในการดูแลเด็ก ร้อยละ 1.01 แต่มีบ้างร้อยละ 3.53 เห็นว่า ไม่มีการเปลี่ยนแปลงที่เด่นชัดเนื่องจากบุคลากรที่ส่งมาไม่มีความตั้งใจในการพัฒนาการเรียนรู้ให้เพิ่มมากขึ้น และร้อยละ 1.51 เห็นว่าการสอนยังไม่ตรงตามหลักสูตร แสดงว่าโดยภาพรวมแล้วมีการยอมรับในความสำเร็จของโครงการของผู้ให้ทุนสนับสนุนโครงการ ผู้ปกครอง ตลอดจนชุมชนที่บันทึกปฏิบัติงาน

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กของศูนย์การศึกษา/ศูนย์ประสานงานวิชาการ โดยการมอบหมายให้นักศึกษาทำโครงการพัฒนา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเด็กปฐมวัย จัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาไปทดลองปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ส่งเสริมให้นักศึกษาทดลองนำความรู้ไปพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ให้นักศึกษาทำแบบสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองเรื่องลักษณะของครูปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องการ ให้นักศึกษาไปเยี่ยมพบปะผู้ปกครองเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น นอกจากนี้ยังได้จัดทำโครงการ/กิจกรรมร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น โครงการผลิตสื่อการเรียนการสอน โครงการปลูกฝังคุณธรรม โครงการรณรงค์ต่อต้านอบายมุข โครงการส่งเสริมวัฒนธรรม ตลอดจนการประเมินมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผลกระทบต่อชุมชนที่เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจน

ผลกระทบที่สำคัญประการหนึ่งของโครงการนี้ คือ การกำหนดให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละศูนย์ ควรมีคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาสาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือปฐมวัยในมาตรฐานด้านบุคลากร และการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลกระทบที่สำคัญต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตในการที่โครงการได้บรรลุวัตถุประสงค์ในการบริการวิชาการในการพัฒนาสังคมในส่วนท้องถิ่นและชุมชนให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งความรู้ และเพื่อสร้างเครือข่ายในการบริหารการศึกษาอย่างเป็นระบบในการสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการและวิชาชีพ ก็คือมหาวิทยาลัยได้พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัยที่เป็นของสังคมไทยได้มากขึ้น ทั้งที่เป็นผลงานวิจัยของคณาจารย์ และสารนิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโท โดยเฉพาะนักศึกษาที่เข้าศึกษาตามโครงการร่วมมือนี้

การประเมินความยั่งยืน

ผลการประเมินผลผลิต และผลกระทบแสดงถึงความสำเร็จของโครงการเป็นที่ยอมรับของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเปลี่ยนแปลงศักยภาพของครูผู้ดูแลเด็ก และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทางที่ดีขึ้น อีกทั้งดัชนีทางสังคมด้านความต้องการครูสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาในระยะต่อไปยังคงอยู่ในระดับสูง ฉะนั้น การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของครูผู้ดูแลเด็กจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องดำเนินการต่อไป นอกจากนี้ชื่อเสียง และความเป็นเลิศทางวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตในด้านการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นที่ยอมรับทั้งในแวดวงวิชาการ และสังคมหากจะดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในรูปแบบที่ดำเนินการตามโครงการต่อไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตก็สามารถที่จะดำเนินการได้อย่างยั่งยืน แม้ว่า เป้าหมายของโครงการความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระหว่างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตในเชิงปริมาณนั้นต้องการให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกศูนย์มีครูผู้ดูแลเด็กเล็กปฏิบัติงานอย่างน้อยศูนย์ละ 1 คน ซึ่งจะบรรลุเป้าหมายในรุ่นที่ 6 ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจำเป็นต้องยุติโครงการ แต่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตยังคงสามารถดำเนินการได้ โดยผู้เข้าร่วมโครงการสามารถหาแหล่งทุนสนับสนุนจากแหล่งทุนอื่น และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตเปิดโอกาสให้บุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเข้าศึกษาได้ตามเงื่อนไขเดิม

การประเมินความสามารถในการขยายผล

ผลการประเมินกระบวนการให้ภาพที่ชัดเจนว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตดำเนินโครงการโดยมีโครงสร้าง รูปแบบการบริหารงาน ที่มีการมอบอำนาจอย่างแท้จริง ผู้อำนวยการศูนย์มีอิสระในการตัดสินใจ มีมาตรการในการควบคุม และประกันคุณภาพ โดยที่ไม่มีการต่อต้านระหว่างดำเนินการ หลักสูตร ความต่อเนื่อง ความยากง่าย ลำดับความสำคัญของบทเรียน และกิจกรรมเป็น อย่างบูรณาการเพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยใช้ระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้กิจกรรม และงานที่ผู้ดำเนินการตระหนัก และให้ความพยายามกับการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนมากกว่า เนื้อหา มีการตรวจสอบ (Monitoring) และประเมินคุณภาพ (quality assessment) การบริหารโครงการ และผลผลิตของโครงการ รวมทั้งมีสื่อ คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผล สถาบันอุดมศึกษาที่มีความพร้อมในด้านบุคลากรสามารถนำรูปแบบการบริหารจัดการที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตใช้ไปประยุกต์ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยได้โดยง่าย

เมื่อพิจารณาผลการประเมินตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน พบว่า ผลผลิตของโครงการ ซึ่งได้แก่ ศักยภาพของบัณฑิต และนักศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของโครงการในด้านความรู้ เจตคติ และทักษะในการจัดการศึกษาปฐมวัยก่อนเข้าร่วมโครงการในระดับเพียงพอต่อการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง และ ศักยภาพในภาวะปัจจุบันหลังจากสำเร็จการศึกษา หรือเมื่อได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยตามโครงการได้ระยะหนึ่งแล้ว อยู่ในระดับสามารถปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี เมื่อสอบถามเจตคติต่อครูปฐมวัยแล้วพบว่าตัวอย่างมีเจตคติที่ดีต่อเด็กปฐมวัย และอาชีพครูปฐมวัยในทางบวกค่อนข้างสูง นอกจากนี้ยังพบว่าสิ่งที่ได้รับจากโครงการในด้านการฝึก และพัฒนาความสามารถทางการจัดการศึกษาปฐมวัย ความสามารถในการพัฒนาตน ทั้งในด้านกระบวนการคิด การทำงานเป็นทีมสำนึกในด้านคุณธรรม จริยธรรม และสุนทรียภาพในทางที่ดีในระดับสูงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาประสิทธิผลของโครงการในด้านปริมาณนั้น โครงการความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระหว่างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตกำหนดเป้าหมายจำนวนผู้ดูแลเด็กเล็กที่เข้าร่วมโครงการรุ่นละ 4,500 คน จำนวน 6 รุ่น รวมทั้งหมด ประมาณ 27,000 คน แต่จำนวนผู้ดูแลเด็กเล็กที่เข้าร่วมโครงการที่เป็นจริงยังคงต่ำกว่าเป้าหมายอยู่มากคิดเป็นร้อยละ 59.49 เท่านั้น ทั้งนี้ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตได้ขยายศูนย์การศึกษาครอบคลุมทั่วประเทศถึง 70 จังหวัด ซึ่งเอื้อต่อการเข้าร่วมโครงการของผู้ดูแลเด็กเล็ก แต่เนื่องจากการเข้าร่วมโครงการนั้นจะต้องได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด หากหน่วยงานต้นสังกัดขาดงบประมาณ หรือไม่ได้ตั้งงบประมาณเพื่อการนี้แล้ว ผู้ดูแลเด็กเล็กได้สังกัดก็จะขาดโอกาสดังกล่าว และทำให้โครงการฯ ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายในเชิงปริมาณ

การประเมินประสิทธิภาพ และความเหมาะสมของการบริหารจัดการโครงการ พบว่า หลักสูตรมีมาตรฐานในโครงสร้าง และการพัฒนาสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย และมาตรฐานทางวิชาการ โดยเป็นหลักสูตร 5 ปีการศึกษา หรือ 10 ภาคเรียนของภาคปกติ

โครงสร้างของการดำเนินงาน รูปแบบการบริหารงาน มีการมอบอำนาจอย่างแท้จริงโดยผู้อำนวยการศูนย์มีอิสระในการตัดสินใจ ทำให้การดำเนินงานพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ที่วางไว้ ทั้งนี้แต่ละศูนย์หลัก และมหาวิทยาลัยมีแผน และมาตรการในการควบคุม และประกันคุณภาพ โดยที่ไม่มีการต่อต้านระหว่างดำเนินการ

ความต่อเนื่อง ความยากง่าย ลำดับความสำคัญของบทเรียน และกิจกรรมเป็นอย่างบูรณาการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยใช้ระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้กิจกรรม และงานที่ผู้ดำเนินการตระหนัก และให้ความพยายามกับการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนมากกว่าเนื้อหา มีการตรวจสอบ (Monitoring) และประเมินคุณภาพ (quality assessment) การบริหารโครงการ และผลผลิตของโครงการทั้งจากศูนย์หลัก มหาวิทยาลัย และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ผลการประเมินดังกล่าวแสดงว่ากระบวนการการบริหาร โครงการที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตดำเนินการนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และคุณภาพ มีการคำนึงถึงมาตรฐานทางวิชาการ การควบคุมคุณภาพ และประกันคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน โครงสร้างการบริหารที่มีประสิทธิภาพเน้นการทำงานเป็นทีม มีการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพ ตลอดจนการรายงานผลการดำเนินการเป็นระยะๆ อันเป็นการบ่งบอกถึงการมีระบบการทำงานที่ดี

ข้อเสนอแนะ

คณะผู้ประเมินมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ใช้ผลการประเมิน เพื่อการดำเนินโครงการต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยพึงตระหนัก และยอมรับตนเองในบทบาทของหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ (strategic partner) ที่มีความผูกพันกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตลอดจนกลุ่มเป้าหมายในการที่จะผลักดัน โครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการทั้งหมด ไม่ควรคำนึงว่าตนเป็นเพียงผู้รับทำงานตามข้อตกลงที่มีกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในช่วงเวลาสั้นๆ เท่านั้น อันเป็นการสร้างโอกาสให้มหาวิทยาลัยได้แสวงหาความจริงเพื่อสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการบนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล เสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิต และพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงตามภาระหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ให้มีบทบาทเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ดังนี้

1. สนับสนุน ส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้า วิจัย สภาพปัญหา ความต้องการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมที่ประสานเข้ากับศาสตร์สาขาระหว่างบุคลากรของมหาวิทยาลัยร่วมกับชุมชนเพื่อสร้างองค์ความรู้ที่เหมาะสมนำไปสู่การแก้ปัญหา ช่วยพัฒนา มหาวิทยาลัย ท้องถิ่น และประเทศชาติ ทั้งนี้รูปแบบการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participate action research) ที่เปิดโอกาสคนในชุมชนได้ร่วมกำหนดเรื่องที่จะวิจัย หรือกำหนดปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา

2. แต่ละศูนย์สาขาควรจัดให้มีฐานข้อมูลท้องถิ่นเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลทั้งในด้านบุคคล สถาบัน สภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมเพื่อให้บริการทางวิชาการตลอดจนจัดให้มีระบบการบริการทางวิชาการในรูปแบบต่างๆ อาทิ การฝึกงาน การศึกษา ทดลอง การสาธิต ตลอดจนการจัดเวทีชาวบ้านให้โอกาสประชาชนได้แสดงออกถึงปัญหา ทางแก้ปัญหาตลอดจนการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นระหว่างกันและกันทั้งในระดับบุคคล และหน่วยงาน

3. การที่มหาวิทยาลัยมีศูนย์สาขาเป็นเครือข่ายการสร้างสรรค์ความรู้ในระดับท้องถิ่นที่แต่ละสาขาตั้งอยู่นั้นเป็นความได้เปรียบของมหาวิทยาลัยในการที่จะสร้างองค์ความรู้ในระดับประเทศได้โดยง่าย โดยทางมหาวิทยาลัยเข้ามารับเป็นเจ้าภาพในการบูรณาการ หรือสังเคราะห์องค์ความรู้ระดับท้องถิ่นในเรื่องเดียวกันของศูนย์สาขามาเป็นองค์ความรู้ระดับประเทศ เช่น ส่งเสริมให้แต่ละศูนย์สาขาทำการวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กปฐมวัยที่มีกล่าวไว้ในศาสตร์สากล โดยใช้เครื่องมือเดียวกัน องค์ความรู้ที่แต่ละศูนย์สาขาได้รับจะเป็นองค์ความรู้ระดับท้องถิ่น หากนำมาขยายโดยการวิเคราะห์ข้อมูลรวมทุกศูนย์สาขาองค์ความรู้ที่ได้ก็จะเป็นองค์ความรู้ระดับประเทศ และเป็นองค์ความรู้ตามศาสตร์สากลที่เหมาะสมกับสังคมไทย

ข้อเสนอแนะเฉพาะสำหรับการดำเนินโครงการต่อไป ได้แก่

1. มหาวิทยาลัยพึงตรวจสอบความทันสมัยของเนื้อหาอย่างสม่ำเสมอ แม้ว่าบางครั้งตำราหรือแบบเรียนอาจมีการล้าสมัยไปบ้าง แต่สามารถปรับแก้ได้ด้วยกระบวนการเรียนการสอน เนื้อหาในบางรายวิชา เช่น หลักสูตรกับการจัดการเรียนรู้ มีเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรในระดับประถมศึกษา มากกว่าหลักสูตรในระดับปฐมวัย ซึ่งไม่ตรงเป้าหมาย รวมถึงเนื้อหาในอีกหลายวิชาที่ควรจะมีการทบทวนว่าเหมาะสม กับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามโครงการฯ หรือไม่

2. การประชุมสัมมนาร่วมกันระหว่างผู้สอน อาจารย์นิเทศก์ ผู้เรียน และผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรรูปแบบครุศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานควรทำทุกครั้งเมื่อเริ่มต้นภาคเรียนใหม่

3. การจัดกิจกรรมสัมมนาปลายภาคเรียนควรจัดแบ่งจำนวนผู้เรียนและระยะเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรม เพื่อการได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในการสัมมนา

4. ควรจัดกิจกรรมเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสพบกลุ่ม เพื่อระดมความคิดและแสดงความคิดเห็นในด้านการค้นคว้าเอกสารเพิ่มเติมร่วมกัน

5. ควรให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถต่างๆ ผ่านทางกิจกรรม เพราะในความเป็นจริงแล้ว ผู้เรียนเหล่านี้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ที่แตกต่างกันออกไป หากมีผู้ส่งเสริมหรือผลักดันให้แสดงความสามารถออกมาจะเป็นประโยชน์ผู้เรียนคนอื่นด้วย โดยอาจจะเป็นการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์และมีความสุข มีความกระตือรือร้นในการเรียน

6. การจ่ายค่าตอบแทนให้กับอาจารย์นิเทศก์ควรแบ่งเป็น 2 ส่วน คือค่าตอบแทนการนิเทศทางวิชาการ และค่าใช้จ่ายในการเดินทางตามสภาพของความสะดวก หรือความยากลำบากในการเดินทางไปนิเทศในสถานที่ตั้งของศูนย์เด็กเล็กจริงๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

1. การประเมินครั้งนี้ได้ข้อมูลว่า หน่วยงานต้นสังกัดของผู้เรียนบางรายที่มีการเปลี่ยนแปลงผู้นำองค์กร ได้ระงับการสนับสนุนทางการเงินของผู้เรียน และจัดส่งบุคลากรที่ตนเองสนับสนุนมาเข้าร่วมโครงการแทน แม้ว่ากรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะมีเกณฑ์ที่เป็นธรรมในการจัดส่งบุคลากรมาเรียน ต้องการให้บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้มีโอกาสเข้าเรียน จะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดของผู้เรียน (อบต.) จนสำเร็จการศึกษา จึงควรมีการเน้นย้ำให้เกิดประสิทธิผลในเชิงปฏิบัติ

2. สนับสนุน ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ศึกษา ค้นคว้า วิจัย สภาพปัญหา ความต้องการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมที่ประสานเข้ากับศาสตร์ สากลร่วมกับบุคลากรของมหาวิทยาลัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ที่เหมาะสมนำไปสู่การแก้ปัญหา ช่วยพัฒนามหาวิทยาลัย ท้องถิ่น และประเทศชาติ

3. สนับสนุน ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนได้ใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นศูนย์การเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติของบุคลากรทางการศึกษา หน่วยงานทางการศึกษาในการพัฒนา และเสริมสร้างองค์ความรู้ทางการศึกษาของท้องถิ่น

4. สนับสนุน ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีฐานข้อมูลท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลทั้งในด้านบุคคล สถาบัน สภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม ตลอดจนการจัดเวทีชาวบ้านให้โอกาสประชาชนได้แสดงออกถึงปัญหา ทางแก้ปัญหา ตลอดจนการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นระหว่างกันและกันทั้งในระดับบุคคล และหน่วยงาน

5. การจัดสรรงบประมาณให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการบริหารงานพึงระบุดัตถุประสงค์และจำนวนเงินที่ใช้สำหรับแต่ละวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นใหม่ หรือยังขาดประสบการณ์ในการบริหารงบประมาณ

ข้อเสนอแนะสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินการกับสมาชิกในชุมชน เพื่อให้ผู้ปกครอง ชุมชน ได้เข้าใจและเห็นความสำคัญของแนวทางการจัดการศึกษาให้กับเด็กเล็ก

2. การจัดส่งบุคลากรเข้าร่วมโครงการระยะแรกควรเป็นผู้ดูแลเด็กที่ทำการสอนในศูนย์ทุกคน เพื่อให้การพัฒนาเด็กเล็กเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพ

3. พึงจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอในการดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นด้านวัสดุอุปกรณ์ในการเรียน เอกสารประกอบการเรียน นม และอาหารกลางวัน แม้ว่างบประมาณที่ได้รับจะเป็นงบประมาณสำหรับการบริหารทั่วไป ไม่ได้ระบุกิจกรรมในการใช้จ่ายงบประมาณนั้นก็ตาม

4. ผู้บริหารองค์กรควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อจะได้มีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ และความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยอันจะเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็น โรงเรียนอนุบาล ในอนาคต